

El sistema universitari a les Illes Balears

Juan José Montaña

Andrés Nadal

RESUM

El present estudi té com a propòsit donar a conèixer les dades més rellevants en relació amb el sistema universitari a les Illes Balears durant l'any acadèmic 2020-21, un any condicionat per la crisi sanitària provocada per la covid-19. Més concretament, en relació amb la UIB (Universitat de les Illes Balears), es donen les dades sobre l'evolució del nombre d'alumnes en els darrers anys, la dotació de professorat i de personal d'administració i serveis (PAS), la qualitat universitària en termes de resultats derivats de l'aplicació dels sistemes de garantia de la qualitat i de la posició als rànquings de les universitats, així com el nivell d'inserció laboral dels graduats universitaris. També es donen dades sobre les dues universitats a distància més importants a la nostra comunitat autònoma: la UNED (Universitat Nacional d'Educació a Distància) i la UOC (Universitat Oberta de Catalunya).

RESUMEN

El presente estudio tiene como propósito dar a conocer los datos más relevantes en relación al sistema universitario en las Islas Baleares en el año académico 2020-21, un año condicionado por la crisis sanitaria provocada por el covid-19. Más concretamente, en relación a la UIB (Universitat de les Illes Balears), se facilitan los datos sobre la evolución del número de alumnos en los últimos años, la dotación de profesorado y de personal de administración y servicios (PAS), la calidad universitaria en términos de resultados derivados de la aplicación de los sistemas de garantía de la calidad y de la posición en los rankings de las universidades, así como el nivel de inserción laboral de los graduados universitarios. También se dan datos sobre las dos universidades a distancia más importantes en nuestra comunidad autónoma: la UNED (Universidad Nacional de Educación a Distancia) y la UOC (Universitat Oberta de Catalunya).

I. INTRODUCCIÓ

El present estudi té com a propòsit donar a conèixer les dades més rellevants en relació amb el sistema universitari a les Illes Balears de l'any acadèmic 2020-21. Més concretament, en relació amb la UIB (Universitat de les Illes Balears), es donen les dades sobre l'evolució del nombre d'alumnes en els darrers anys, la dotació de professorat i de personal d'administració i serveis (PAS), la qualitat universitària en termes de resultats derivats de l'aplicació dels sistemes de garantia de la qualitat i de la posició als rànquings de les universitats, així com el nivell d'inserció laboral dels graduats universitaris. També es donen dades sobre les dues universitats a distància més importants a la nostra comunitat autònoma: la UNED (Universitat Nacional d'Educació a Distància) i la UOC (Universitat Oberta de Catalunya). Aquest nou estudi pretén complementar el treball sobre el rendiment acadèmic, la satisfacció i la inserció laboral a les titulacions universitàries oficials de grau de la UIB (Montaño i Mairata, 2020), el qual va ser presentat a la passada edició de l'*Anuari de la Educació*.

D'acord amb la CRUE (Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles), l'any 2020 serà recordat com l'*any covid-19*, el nom de la pandèmia vírica que ha condicionat l'activitat social i econòmica de tot el món i ha forçat el canvi de les relacions socials, la mobilitat, l'educació, l'àmbit laboral i els hàbits d'oci. Pel que fa a les institucions universitàries, s'ha fet un esforç molt important per tal

d'adaptar l'activitat docent —a més de la resta d'activitats acadèmiques—, a les modalitats d'ensenyament semipresencial i no presencial derivades de les restriccions de mobilitat, accelerant l'ús de les eines de teleeducació i de metodologies docents alternatives a les més tradicionals. Veurem que alguns dels resultats d'aquest treball reflecteixen l'efecte de la covid-19 sobre l'educació superior.

Amb el conjunt de dades i resultats que se presentaran al llarg d'aquest treball sobre el sistema universitari a les Illes Balears i en aquest context condicionat per la pandèmia, els autors pretenem millorar el coneixement sobre la realitat i la qualitat de la formació universitària, detectar forteses i febleses, així com afavorir la presa de decisions per part de les autoritats universitàries i de l'administració, per tal de garantir la millora contínua de la formació superior a les Illes Balears.

2. EVOLUCIÓ DE L'ALUMNAT ENTRE 2015-2020

L'any acadèmic 2020-21 a la UIB hi ha hagut 14.128 alumnes matriculats en estudis oficials, al marge de l'alumnat de la UOM (Universitat Oberta per a Majors) i les altres ofertes formatives. Des de l'any 2015-16 (13.664), aquest nombre ha augmentat lleument (3,4 %) (vegeu el quadre 1).

QUADRE 1. EVOLUCIÓ DE LA TOTALITAT DE L'ALUMNAT MATRICULAT A LA UIB

Any acadèmic	2015-16	2018-19	2020-21
Nombre d'alumnes	13.664	13.201	14.128
% (2015 base 100)	100,00%	96,61%	103,4%
% de variacions 2014-2020			107,0%

Nombre d'alumnes en estudis oficials.

Font: «Quinze indicadors institucionals de la Universitat de les Illes Balears» (dades de novembre de 2020). Elaboració pròpia.

Calculant l'alumnat matriculat a la UIB per cada 100 joves entre 18 i 24 anys, observem com la taxa bruta d'alumnat universitari ha anat disminuint lleument entre l'any acadèmic 2015-16 (17,35 %) i 2018-19 (16,51 %). L'any 2020-21 es manté aquesta lleu baixada i se situa en un 16,46 %. Cal dir que aquestes dades no consideren tot l'alumnat universitari que es matricula a universitats a distància o que fan els estudis fora de les Illes Balears. Així i tot, són dades molt baixes en comparació amb les altres comunitats autònomes (vegeu el quadre 2).

QUADRE 2. EVOLUCIÓ DE LA TAXA D'UNIVERSITARIS MATRICULATS A LA UIB

Any acadèmic	2015-16	2018-19	2020-21
Nombre d'alumnes	13.664	13.201	14.128
Joves entre 18 i 24 anys	78.736	79.942	85.839
% d'universitaris per cada 100 joves	17,35%	16,51%	16,46%

Nombre d'alumnes en estudis oficials.

Font: «Quinze indicadors institucionals de la Universitat de les Illes Balears» (dades de novembre de 2020) i Padró 2020 lbestat. Elaboració pròpia.

3. DOTACIÓ DE PROFESSORAT I PERSONAL D'ADMINISTRACIÓ I SERVEIS (PAS)

La diversificació dels grups i la reorganització dels estudis ha conduït a l'augment de la càrrega docent (vegeu el quadre 3). Dels 16.529 crèdits de l'any 2015-16 s'ha passat a 17.963 l'any 2020-21. L'increment de la càrrega real des de l'any 2015-16 és d'un 8,68 %.

QUADRE 3. CÀRREGA DOCENT EN CRÈDITS DEL PROFESSORAT A LA UIB

Any acadèmic	2015-16	2018-19	2020-21
Càrrega docent en crèdit	16.529	17.508	17.963
% de variacions 2015-2018-2020		105,92%	108,68%
% de variacions 2018-2020			102,60%

Font: «Quinze indicadors institucionals de la Universitat de les Illes Balears» (dades de novembre de 2020). Elaboració pròpia.

Tenint en compte aquest indicador, la dotació de professorat l'any acadèmic 2020-21 és equivalent a 1.005 docents a temps complet. L'augment, ajustat a les dedicacions, és un 9,72 % més alt en relació amb l'any 2015-16 (vegeu el quadre 4).

QUADRE 4. PROFESSORAT A TEMPS COMPLET A LA UIB

Any acadèmic	2015-16	2018-19	2020-21
Professorat equivalent a temps complet	916	972	1.005
% de variacions 2015-2018-2020		106,11%	109,72%
% de variacions 2018-2020			103,40%

Font: «Quinze indicadors institucionals de la Universitat de les Illes Balears» (dades de novembre de 2020). Elaboració pròpia.

El càlcul per finalitzar la interpretació de les dotacions i la possibilitat de dur a terme el treball acadèmic amb qualitat es realitza amb l'indicador que relaciona les dotacions de professorat amb el nombre d'alumnes (vegeu el quadre 5). Si la dotació de professorat és més gran, la ràtio disminueix. Així, durant els darrers anys, aquesta reducció de ràtio ha variat. Si bé entre l'any acadèmic 2015-16 (14,92) i el 2018-19 (13,58) va disminuir, l'any 2020-21 ha augmentat lleugerament i s'ha situat en 14,05 alumnes per docent.

QUADRE 5. RÀTIO ALUMNAT/PROFESSORAT A LA UIB

Any acadèmic	2015-16	2018-19	2020-21
Ràtio alumnes per professor/a	14,92	13,58	14,05
% de variacions 2015-2018-2020		91,02%	95,64%
% de variacions 2018-2020			105,08%

Font: «Quinze indicadors institucionals de la Universitat de les Illes Balears» (dades de novembre de 2020). Elaboració pròpia.

El personal d'administració i serveis (PAS) de la UIB és un dels components fonamentals per al manteniment dels processos que es desenvolupen a la universitat (vegeu els quadres 6 i 7). Dins d'aquest grup, heterogeni, s'hi inclouen des dels màxims responsables de l'organització fins al personal d'administració de tots els nivells. Aquesta diversitat es pot observar en les diferents situacions contractuals: des de funcionaris de carrera, funcionaris interins, personal contractat de diversos tipus, laborals fixos de conveni i laborals contractats. En els darrers anys han augmentat aquests contractes. La diferència entre els anys acadèmics 2018-19 i 2020-21 és de 10 nous contractes de PAS.

QUADRE 6. PERSONAL D'ADMINISTRACIÓ I SERVEIS A LA UIB

Any acadèmic	2015-16	2018-19	2020-21
Total de PAS(1)	531	580	590
% de variacions 2015-2018-2020		109,22%	111,11%
% de variacions 2018-2020			101,72%

Nota 1: té en compte la totalitat del PAS, és a dir: funcionaris de carrera, funcionaris interins, funcionaris contractats, laborals fixos de conveni, laborals interins de conveni i laborals contractats.

Font: «Quinze indicadors institucionals de la Universitat de les Illes Balears» (dades de novembre de 2020). Elaboració pròpia.

La ràtio que mostra el nombre de docents per cada PAS permet una interpretació més minuciosa. La disminució que hi va haver entre l'any acadèmic 2015-16 (1,73 docents/PAS) i 2018-19 (1,68 docents/PAS), no s'ha mantingut durant els darrers anys. Durant l'any 2020-21 la ràtio ha augmentat (1,70 docents/PAS). En qualsevol cas, la qualitat de la feina realitzada es manté no només amb la quantitat de personal, sinó també gràcies a una important política de formació i l'estabilitat de les dotacions del PAS, amb personal de llarga trajectòria en els llocs de feina clau.

QUADRE 7. RÀTIO PROFESSORAT/PAS A LA UIB

Any acadèmic	2015-16	2018-19	2020-21
Ràtio professorat per PAS	1,73	1,68	1,70
% de variacions 2015-2018-2020		97,10%	98,26%
% de variacions 2018-2020			101,19%

Font: «Quinze indicadors institucionals de la Universitat de les Illes Balears» (dades de novembre de 2020). Elaboració pròpia.

4. QUALITAT UNIVERSITÀRIA DE LA UIB

Al llarg de l'any acadèmic s'han tingut en compte una sèrie de factors que han ajudat a comprovar la qualitat de la docència impartida a la UIB. Entre aquests factors destaquem els tres més rellevants:

- Aplicant el sistema de garantia de qualitat s'han continuat emprant els processos de creació, modificació i seguiment de titulacions. Pel que fa al procés d'acreditació, s'ha enllestit amb èxit el procés d'acreditació de tots els títols oficials de grau i màster.

- S'han obtingut els segells europeus de qualitat EUR-ACE i EUR-INF per als següents títols de grau de l'Escola Politècnica Superior: Enginyeria Telemàtica, Enginyeria Industrial i Enginyeria Informàtica.
- Arran de l'estructura d'estudis que va implantar el Procés de Bolonya, s'ha aconseguit que els estudis de màster oficial s'hagin consolidat com una etapa necessària i demandada pels joves durant la seva trajectòria acadèmica. Davant aquesta situació els estudis de màsters oficials de la UIB han mostrat una gran capacitat d'atracció. L'àmplia i diversificada oferta de màsters universitaris que presenta la UIB comprèn tots els àmbits de coneixement i les diferents orientacions formatives (professionalitzadora, de recerca, d'especialització).

A més, és necessari destacar els bons resultats de la UIB en els rànquings d'universitats realitzats per part de diferents grups i organismes. Comparant indicadors que avaluen la qualitat de les universitats, tenen en compte dades de diversa naturalesa, referents a cada institució, seleccionats pels autors considerant les diferents raons de mesurabilitat.

La configuració de rànquings, junt amb la burocratització que suposen alguns processos d'anàlisi de qualitat, han suposat que els processos d'avaluació institucional que realitzen les universitats hagin reduït la seva rellevància. Tot i que són útils per fer comparacions, el diagnòstic parcial que proporcionen aquests rànquings és poc útil per planificar com millorar la institució de manera global. L'obsessiu desig de millorar la posició en els rànquings pot provocar que es prioritzin els indicadors que avaluen aquests, deixant de banda la resta d'aspectes rellevants del sistema universitari que defineixen i condicionen la globalitat de la qualitat institucional.

Des de 2012 el Centre de Classificació Universitària Mundial (CWUR) publica un rànquing acadèmic d'universitats global que avalua la qualitat de l'educació, l'ocupació d'antics alumnes, la producció de recerca i les citacions sense dependre de les enquestes i els enviaments de dades universitàries. El CWUR és una organització de consultoria que ofereix assessorament en polítiques, coneixements estratègics i gestió del coneixement als governs i les universitats per millorar els resultats educatius i de recerca. Aquest rànquing començà amb l'objectiu de qualificar les cent millors universitats mundials i es va ampliar l'any 2014 a les mil millors entre les 18.000 principals universitats del món. Així, el rànquing del CWUR és la classificació acadèmica més gran que es du a terme (vegeu el quadre 8).

Al llarg dels darrers anys, la UIB es manté entre les mil millors universitats del món i entre les trenta de l'Estat. Tot i que aquests darrers anys havia baixat algunes posicions, tant a l'àmbit nacional com internacional, aquest 2021 la UIB torna a situar-se en posicions similars al 2018. Així mateix, l'augment de la puntuació agregada quant a les tasques fetes és lleu, passant dels 71 punts el 2018 als 71,7 actuals. Aquestes dades confirmen que la UIB manté els bons resultats assolits els darrers anys gràcies a l'esforç de la comunitat universitària i malgrat les mancances de finançament del sistema universitari de les Illes Balears.

QUADRE 8. LA UIB AL RÀNQUING DEL CENTRE DE CLASSIFICACIÓ UNIVERSITÀRIA MUNDIAL (CWUR)			
POSICIÓ AL RÀNQUING 2018-19			
Universitat	Rang a Espanya	Rang mundial	Puntuació agregada (educació, impacte...)
Universitat de Barcelona	1	87	82,1
Universitat Autònoma de Barcelona	2	152	79,6
Universidad Complutense de Madrid	3	264	77,0
Universitat de les Illes Balears	29	820	71,0
Universidad de la Coruña	38	989	69,8
POSICIÓ AL RÀNQUING 2021-22			
Universitat de Barcelona	1	131	80,6
Universitat Autònoma de Barcelona	2	186	79
Universidad Complutense de Madrid	3	247	77,7
Universitat de les Illes Balears	25	772	71,7
CEU Universidad San Pablo	53	1999	65,7

Font: <<http://cwur.org/>>. Elaboració pròpia.

5. INSERCIÓ LABORAL DELS GRUATS UNIVERSITARIS DE LA UIB

La inserció laboral s'ha pogut calcular a partir dels resultats de l'«Anàlisi de la inserció laboral dels titulats universitaris a la Universitat de les Illes Balears, cursos acadèmics 2012-13 a 2016-17» (2017), elaborat per la Universitat de les Illes Balears (Fundació Universitat-Empresa de les Illes Balears) i la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria (Direcció General d'Ocupació i Economia, Institut d'Estadística de les Illes Balears) del Govern de les Illes Balears. S'han considerat dos indicadors (Montaño i Mairata, 2020):

- **Taxa d'inserció laboral:** relació percentual entre el nombre total de titulats afiliats a la Seguretat Social per compte d'altre o propi o a mútues professionals i el nombre total de titulats residents.
- **Taxa d'adequació:** relació percentual entre el nombre total de titulats afiliats a la Seguretat Social per compte d'altre en els grups de cotització 1 i 2 (enginyers, llicenciats, diplomats, alta direcció, enginyers tècnics, perits i ajudants) i el nombre total de titulats afiliats a la Seguretat Social per compte d'altre o propi o a mútues professionals.

Per obtenir aquests dos indicadors, s'ha comptat amb la cohort de titulats, un total de 1.936 (un 66 % de dones), que es va graduar a la UIB l'any 2014-15. La taxa d'inserció laboral d'aquesta cohort dos anys després d'haver acabat és del 72 % (72 % en el cas de les dones i 73 % en el cas dels homes) i la taxa d'adequació és del 54,36 %. Per la seva part, a l'informe «Datos y cifras del Sistema Universitario Español», del Ministeri d'Universitats (2020), referit als estudis de grau oficial per al conjunt d'universitats presencials de l'Estat espanyol, s'obté una taxa

d'inserció laboral del 72,3 % (71,7 % en el cas de les dones i 72 % en el cas dels homes) i una taxa d'adequació del 60,7 % per a la cohort de titulats de 2013-14 quatre anys després de la graduació. Per a la correcta interpretació i comparació d'aquests resultats, s'ha de tenir en compte, per una part, que, a la definició de la taxa d'inserció laboral establerta, no s'inclouen els graduats de la UIB que desenvolupen una feina fora de les Illes Balears. Per altra part, la taxa d'inserció de la UIB s'ha obtingut dos anys després de la graduació, mentre que la taxa d'inserció donada pel Ministeri i referida a la resta d'universitats s'ha obtingut quatre anys després de la graduació (Montaño i Mairata, 2020).

6. UNED I UOC

La crisi sanitària provocada per la covid-19 i les seves conseqüències a tots els àmbits, com és el cas de l'aïllament, les mesures sanitàries, la major quantitat de temps disponible per una realitat laboral incerta, han propiciat l'increment dels estudiants en estudis universitaris a distància com a una opció factible i segura. A continuació, analitzarem les dades de les dues universitats a distància més importants a la nostra comunitat autònoma: la UNED i la UOC.

Estudis a la UNED

La UNED és la Universitat Nacional d'Educació a Distància i s'ha vist clarament afectada en positiu per les actuals circumstàncies sanitàries. La UNED l'any 2020-21 ofereix 29 estudis de grau, 79 màsters oficials, estudis de doctorat, així com estudis d'accés a la universitat (per 25, 45 i 40 anys, a més de l'acreditació d'estudiants estrangers). També ofereix altres estudis de formació permanent.

Si es fa una comparació entre els alumnes matriculats a la UNED respecte a l'any anterior 2019-20 es veu que l'increment, en tots els estudis menys en les titulacions pròpies, ha estat considerable (un 10 % d'increment global) (vegeu el quadre 9).

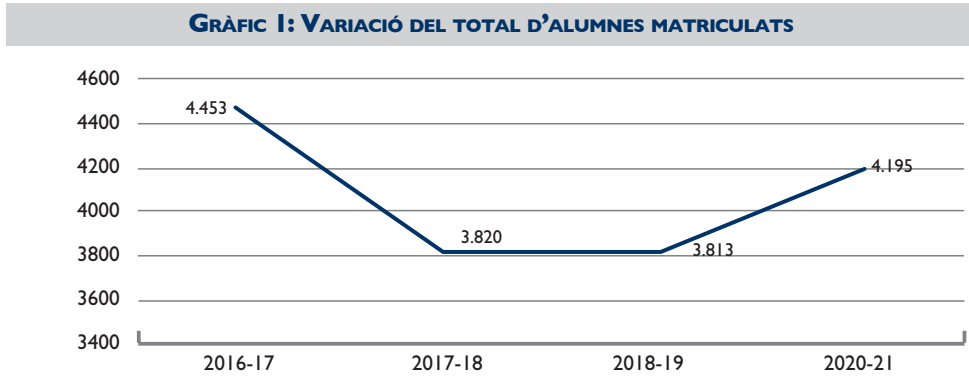
QUADRE 9. EVOLUCIÓ DE L'ALUMNAT MATRICULAT A LA UNED

Estudis per any acadèmic i sexe	2019-2020			2020-2021			Diferències
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Total
Accés	220	211	431	243	315	558	127
Grau	1.304	1.676	2.980	1.364	1.932	3.296	316
Postgrau	80	95	175	88	101	189	14
Altres	75	151	226	73	79	152	-74
Total	1.679	2.133	3.812	1.768	2.427	4.195	383

Font: UNED. Elaboració pròpia.

Com es pot veure, l'increment ha estat significatiu, tot tenint en compte que els darrers anys l'increment d'alumnes a la UNED ha estat fluctuant, per mor de diferents motius, essent el canvi dels

plans d'estudi i la desaparició total de les diplomatures i llicenciatures un dels factors principals (vegeu el gràfic 1):

Font: UNED. Elaboració pròpia.

Aquest increment en els estudis també es pot observar en el nombre d'alumnes de primer matriculats als diferents graus de la UNED, els quals representen un poc més del 40 % del total d'alumnes (vegeu el quadre 10).

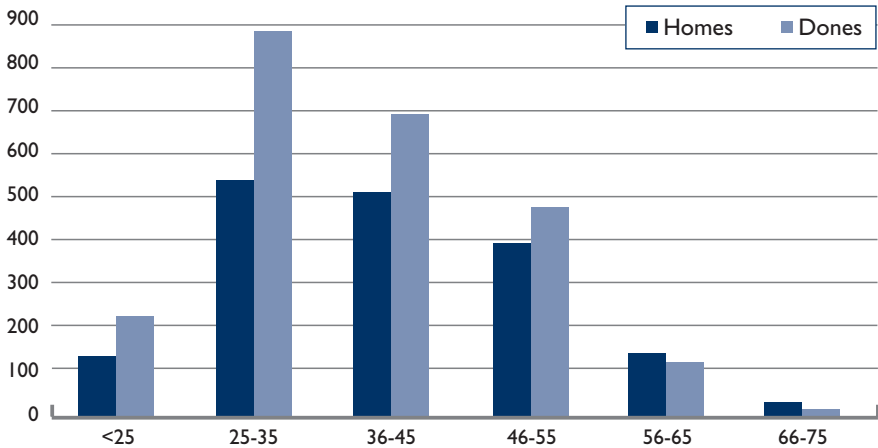
**QUADRE 10. ALUMNES MATRICULATS A LA UNED PER DEPARTAMENT.
ALUMNES A 1r. PERCENTATGE D'ALUMNES A 1r**

Departament	Primer curs			Total cursos			% d'alumnes de 1r
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	
Ciències	82	59	141	168	134	302	46,69
Psicologia	132	386	518	302	840	1.142	45,36
Educació	22	105	127	66	267	333	38,14
Filologia	44	114	158	132	313	445	35,51
Econòmiques i Empresarials	112	139	251	327	378	705	35,60
Dret	229	293	522	660	831	1.491	35,01
Geografia i Història	105	112	217	270	233	503	43,14
Enginyeria Industrial	38	6	44	84	22	106	41,51
Polítiques i Sociologia	38	27	65	115	61	176	36,93
Filosofia	51	63	114	110	117	227	50,22
Enginyeria Informàtica	46	11	57	85	18	103	55,34

Font: UNED. Elaboració pròpia.

La distribució dels alumnes de nou ingrés a la UNED per sexes ha estat de 772 homes i 1.168 dones. A més de l'increment d'alumnat a la UNED, s'ha d'indicar que segueix essent una universitat triada més per les dones que pels homes (vegeu el gràfic 2). També es pot observar com la UNED és una universitat triada per franges d'edat més avançades respecte a altres universitats.

GRÀFIC 2: DISTRIBUCIÓ D'ALUMNES PER SEXE I PER FRANJA D'EDAT A LA UNED

Font: UNED. Elaboració pròpia.

Estudis a la UOC

Una altra universitat a distància en la qual els alumnes de les Balears solen cursar els estudis superiors és la Universitat Oberta de Catalunya (UOC).

Els alumnes de les Illes Balears cursen a la UOC 25 estudis de grau, 51 estudis de màster, 1 estudi de doctorat, 10 programes de postgrau propis, a més d'un centre d'idiomes moderns per a l'aprenentatge d'idiomes i un programa de desenvolupament professional (cursos de formació que ofereixen l'oportunitat d'adquirir coneixements universitaris i habilitats que s'apliquen des del primer moment en l'entorn professional).

Contràriament al que ha passat amb la UNED, l'evolució de la matrícula a la UOC respecte als anys passats ha estat negativa i perd alumnes respecte de l'any acadèmic 2018-19 (vegeu el quadre 11 i el gràfic 3).

Com es pot veure, aquest any la UOC ha perdut un 21,4 % dels seus alumnes respecte de l'any passat. Aquesta realitat segur que té unes explicacions molt diverses, però una hipòtesi podria estar associada al fet que, com que són uns estudis privats —a diferència de la UNED, que és universitat pública—, la crisi econòmica relacionada amb la pandèmia pot haver afectat de forma més directa a la matriculació en aquests estudis.

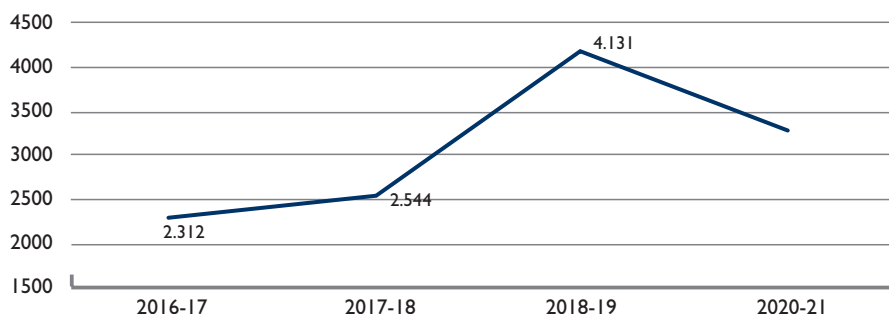
QUADRE 11. EVOLUCIÓ DE L'ALUMNAT MATRICULAT A LA UOC

Estudis per any acadèmic i sexe	2019-2020			2020-2021			Diferències
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Total
Graus	1.279	1.419	2.698	956	1.101	2.057	-641
Màsters universitaris	383	592	975	329	446	775	-200
Doctorat	0	0	0	0	1	1	1
Postgrau propi	82	94	176	55	68	123	-53
Centre d'idiomes moderns	91	133	224	80	153	233	9
Altres (1) PDP				20	12	32	
ACL	20	38	58	17	49	66	8
Total	1.855	2.276	4.131	1.457	1.830	3.287	-876

Nota 1: PDP: Programes de desenvolupament professional; ACL: Assignatures per cursar lliurement.

Font: UNED. Elaboració pròpia.

GRÀFIC 3: EVOLUCIÓ DEL NOMBRE D'ALUMNES MATRICULATS A LA UOC

Font: UNED. Elaboració pròpia.

Tot i la baixada dels alumnes en el total de la UOC, es pot veure que la primera matrícula segueix essent bastant alta tant als estudis de grau com de màster (vegeu el quadre 12).

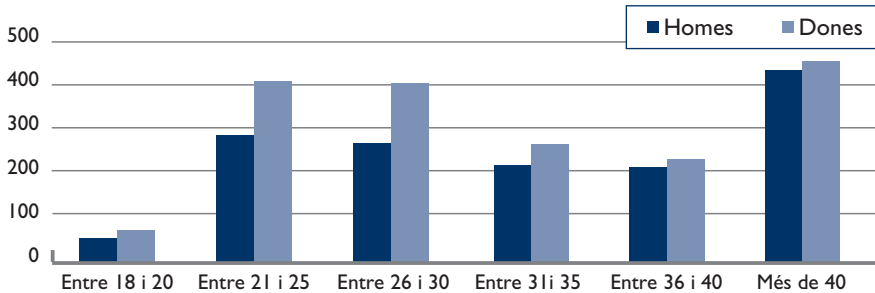
QUADRE 12. ALUMNES MATRICULATS A LA UOC PER ESTUDIS. ALUMNES DE NOU INGRÉS. PERCENTATGE D'ALUMNES DE NOU INGRÉS

Estudis	Nou ingrés			Total cursos			% d'alumnes de nou ingrés
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	
Grau	306	362	668	956	1.101	2.057	32,5
Màster universitari	152	204	356	329	446	775	45,9
Total	458	566	1.024	1.285	1.547	2.832	36,2

Font: UOC. Elaboració pròpia.

Referent a l'edat, la UOC també és una universitat en què els alumnes tenen una edat superior que en les universitat presencials. També és important indicar que és una universitat on hi ha més alumnes dones que homes (vegeu el gràfic 4).

GRÀFIC 4: DISTRIBUCIÓ D'ALUMNES PER SEXE I PER FRANJA D'EDAT A LA UOC

Font: UNED. Elaboració pròpia.

Comparació entre UNED i UOC

Tot i les diferències entre la UNED i la UOC, en què la més fonamental és que una és pública (UNED) i l'altra és privada (UOC), amb la diferència de cost per a l'estudiant que això comporta, existeixen un conjunt de dades que són comparables i ens poden ajudar a entendre quin és el lloc que ocupen aquestes universitats en la demanda universitària de les Illes Balears.

Una és el fet que el percentatge dels alumnes majors de 35 anys que cursen estudis a la universitat és bastant alt. Però no es pot dir que en franges d'edat baixes, menors de 25 anys, la proporció sigui igual. Veiem a el quadre 13 que la UOC és una opció triada pels alumnes més joves que la UNED.

QUADRE 13. PERCENTATGE D'ALUMNES PER EDAT A LA UNED I A LA UOC

	UNED	UOC
Menors de 25 anys	8,8	34,8
Majors de 35 anys	57,2	39,8

Font: UNED i UOC. Elaboració pròpia.

Les dues universitats també presenten diferències en el tipus d'estudis que els alumnes trien (vegeu el quadre 14). Es pot observar que la UNED té més alumnes matriculats als graus que als postgraus amb una proporció de 15 vegades més de grau que de postgrau, mentre que a la UOC la proporció és aproximadament d'1 a 3. Podem dir, doncs, que la UNED és una universitat triada per iniciar els estudis. Mentre que el 23,6 % dels alumnes de la UOC ja tenen una titulació i el 35,2 % s'incorporen a aquesta universitat havent començat ja estudis a altres universitats.

QUADRE 14. PERCENTATGE D'ALUMNES PER ESTUDIS A LA UNED I A LA UOC

	UNED	UOC
Grau	78,6	62,6
Postgrau oficial	4,5	23,6

Font: UNED i UOC. Elaboració pròpia.

Cap de les dues universitats té una quantitat significativa d'alumnes que cursin el doctorat. Per altra banda, la distribució per pobles és pràcticament igual o amb variacions mínimes.

Si bé és cert que aquestes dues són les universitat que més presència tenen actualment en línia a les Illes Balears, no podem deixar d'esmentar que existeixen altres universitats que presenten estudis, tant de grau com de postgrau, que també són presents a les Illes Balears, però amb una incidència molt menor a aquestes dues.

Finalment, cal apuntar que a les Illes Balears també es poden cursar estudis universitaris presencials al CESAG (Centro de Enseñanza Superior Alberta Giménez), centre adscrit a la Universitat de Comillas, el qual ofereix graus oficials de l'àmbit de l'educació, la comunicació, l'activitat esportiva, així com diversos postgraus i cursos.

7. CONCLUSIONS

Una vegada presentades les dades més rellevants en relació amb el sistema universitari a les Illes Balears de l'any acadèmic 2020-21, a continuació es presenten les principals conclusions:

- La UIB, amb un total de 14.128 alumnes matriculats l'any 2020-21, ha experimentat un lleuger augment del 3,4 % en relació amb l'any 2015-16. No obstant això, la taxa bruta d'alumnat universitari ha anat disminuint i, actualment, se situa en un 16,46 %, un valor molt baix en comparació amb les altres comunitats autònomes.
- La càrrega docent a la UIB també ha experimentat enguany un increment del 8,68 % amb referència a l'any 2015-16, amb una dotació de professorat equivalent a 1.005 docents a temps complet. No és el cas de la ràtio alumnat/professorat, la qual ha disminuït en els darrers anys amb un lleuger augment l'any 2020-21 situant-se en un 14,05. La ràtio entre el nombre de docents i de PAS també ha tingut una trajectòria similar amb una disminució en els darrers anys amb un mínim augment enguany.
- Al llarg dels darrers anys, la UIB es manté entre les mil millors universitats del món i entre les trenta de l'Estat. Tot i que aquests darrers anys havia baixat algunes posicions, tant a l'àmbit nacional com internacional, aquest 2021 la UIB torna a situar-se en posicions similars al 2018. Aquestes dades confirmen que la UIB manté els bons resultats assolits els darrers anys gràcies a l'esforç de la comunitat universitària i malgrat les mancances de finançament del sistema universitari de les Illes Balears.

- Les taxes d'inserció laboral i d'adequació dels titulats de la UIB (72 % i 54,36 % dos anys després de la graduació, respectivament) són similars a les obtingudes pel conjunt d'universitats de l'Estat espanyol (72,3 % i 60,7 %, quatre anys després de la graduació, respectivament). S'ha de tenir en compte que el nivell d'inserció dels titulats de la UIB dos anys després de la graduació és alt i és el mateix que el de la resta de titulats a nivell estatal quatre anys després. A més, per al càlcul d'aquesta taxa no s'inclouen els graduats de la UIB que fan feina fora de les Illes Balears. Per tant, aquest indicador fonamental del rendiment acadèmic és molt favorable a la UIB.
- En relació amb les dues universitats a distància més importants a la nostra comunitat autònoma, la UNED ha experimentat un increment global del 10 % en el nombre de matriculats respecte a l'any passat, probablement explicat per la crisi sanitària provocada per la covid-19. Mentre que la UOC ha decrescut en un 21,39 % el nombre de matriculats. Totes dues comparteixen un perfil d'alumnat amb una edat més avançada respecte a altres universitats i amb un percentatge majoritari de dones. La UOC és una opció triada per alumnes més joves en comparació amb la UNED. Aquesta darrera és una universitat triada per iniciar els estudis, mentre que la UOC té un major percentatge d'estudiants que cursen un postgrau.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Ministerio de Universidades (2020). Datos y cifras del sistema universitario español. 2019-2020. <<https://www.educacionyfp.gob.es/servicios-al-ciudadano/estadisticas/universitaria/datos-cifras.html>>.

Montaño, J.J. i Mairata, M.J. (2020). «Rendiment acadèmic, satisfacció i inserció laboral a les titulacions universitàries oficials de grau de la Universitat de les Illes Balears». A: Amer, J. (Dir.). *Anuari de l'Educació de les Illes Balears 2020* (p. 62-73). Palma: Fundació Guillem Cifre de Colonya.

Universitat de les Illes Balears i Conselleria de Treball, Consum i Indústria (2017). Anàlisi de la inserció laboral dels titulats universitaris a la Universitat de les Illes Balears. Cursos acadèmics 2012-13 a 2016-17.

<https://transparencia.uib.cat/digitalAssets/553/553590_546042_informe-complet.pdf>.